Publicat în Jurnalul Oficial L nr. 358 din 18-12-1986

Abrogat(ă) de Directiva 2010/63/UE a Parlamentului European şi a Consiliului

DIRECTIVA CONSILIULUI

din 24 noiembrie 1986

privind apropierea actelor cu putere de lege şi a actelor administrative ale statelor membre în ceea ce priveşte protecţia animalelor utilizate în scopuri experimentale şi în alte scopuri ştiinţifice

(86/609/CEE)

CONSILIUL COMUNITĂŢILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunităţii Economice Europene, în special articolul 100,

având în vedere propunerea Comisiei ([1]),

având în vedere avizul Parlamentului European ([2]),

având în vedere avizul Comitetului Economic şi Social ([3]),

întrucât există, în prezent, diferenţe între legislaţiile naţionale aflate în vigoare privind protecţia animalelor utilizate în anumite scopuri experimentale, care pot afecta funcţionarea pieţei comune;

întrucât, pentru a elimina aceste diferenţe, legislaţiile statelor membre trebuie armonizate; întrucât armonizarea trebuie să asigure că numărul animalelor utilizate în scopuri experimentale şi alte scopuri ştiinţifice este redus la minim, că animalele în cauză sunt îngrijite în mod corespunzător, că nu li se provoacă dureri, suferinţe, spaimă sau răni de durată fără să fie necesar şi să asigure că, atunci când sunt inevitabile, acestea sunt reduse la un nivel minim;

întrucât, în special, dublarea inutilă a experimentelor trebuie evitată,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

Articolul 1

Obiectivul prezentei directive este de a asigura că, atunci când animalele sunt utilizate în scopuri experimentale sau în alte scopuri ştiinţifice, actele cu putere de lege şi actele administrative din statele membre pentru protecţia lor sunt armonizate astfel încât să nu se aducă atingere instituirii şi funcţionării pieţei comune, în special prin denaturări ale concurenţei sau bariere în calea schimburilor comerciale.

Articolul 2

În sensul prezentei directive, se înţelege prin:

(a) animal: în cazul în care nu este altfel clasificat, orice vertebrat viu care nu aparţine speciei umane, inclusiv formele larvare autonome şi/sau care se pot reproduce, dar excluzând formele de făt sau embrionare;

(b) animale utilizate în scopuri experimentale: animalele utilizate sau care urmează să fie utilizate în experimente;

(c) animale domestice: animalele crescute special pentru a fi folosite în experimente, în instalaţii aprobate sau înregistrate de autorităţi;

(d) experiment: orice utilizare a unui animal în scopuri experimentale sau alte scopuri ştiinţifice care poate cauza durere, suferinţă, spaimă sau răni de durată, inclusiv orice acţiune destinată sau care ar putea să aibă ca rezultat naşterea unui animal în oricare din aceste condiţii, dar excluzând metodele cele mai puţin dureroase acceptate în practica modernă (adică metodele "umane") de sacrificare sau de marcare a animalelor; un

experiment începe când un animal este pregătit pentru prima oară pentru fi utilizat şi se sfârşeşte când nu se mai fac observaţii pentru experimentul în cauză; eliminarea durerilor, a suferinţelor, a spaimei sau a rănilor de durată prin utilizarea cu succes a unui anestezic, a unui analgezic sau a altor metode nu plasează utilizarea animalului în afara domeniului de aplicare a prezentei definiţii. Se exclud actele veterinare practicate în exploataţiile agricole sau în clinici în scopuri ne-experimentale;

(e) autoritate: autoritatea sau autorităţile răspunzătoare desemnate de fiecare stat membru pentru supravegherea punerii în aplicare a prezentei directive;

(f) persoană competentă: orice persoană care este considerată de un stat membru ca fiind competentă pentru îndeplinirea sarcinilor prevăzute de prezenta directivă;

(g) unitate: orice instalaţie, orice clădire, orice grup de clădiri sau orice alt spaţiu şi poate include, după caz, un loc care nu este complet închis sau acoperit, precum şi instalaţii mobile;

(h) unitate de creştere: orice unitate în care animalele sunt crescute pentru a fi utilizate în scopuri experimentale;

(i) unitate furnizoare: orice unitate, alta decât o unitate de creştere, de unde sunt furnizate animale pentru a fi utilizate în scopuri experimentale;

(j) unitate de utilizare: orice unitate unde animalele sunt utilizate în scopuri experimentale;

(k) anesteziat corect: lipsit de senzaţii prin tehnici de anestezie (locală sau generală) la fel de eficiente ca şi cele folosite în buna practică veterinară;

(l) sacrificat după o metodă umană: sacrificarea unui animal în condiţii care, în funcţie de specie, cauzează un minim de suferinţă fizică şi mintală.

Articolul 3

Prezenta directivă se aplică la utilizarea animalelor în experimente care sunt realizate pentru unul din următoarele scopuri:

(a) dezvoltarea, producerea şi testarea calităţii, eficienţei şi inocuităţii medicamentelor, produselor alimentare şi altor substanţe sau produse;

(i) pentru prevenirea, profilaxia, diagnosticarea sau tratarea bolii, a stărilor de sănătate precare sau a altor anomalii sau a efectelor lor la om, animale sau plante;

(ii) pentru evaluarea, detectarea, controlul sau modificarea caracteristicilor fiziologice la om, animale sau plante;

(b) protecţia mediului natural în interesul sănătăţii sau bunăstării omului şi animalului.

Articolul 4

Fiecare stat membru asigură că experimentele care utilizează animale considerate pe cale de dispariţie în temeiul apendicelui 1 la Convenţia privind comerţul internaţional cu specii de faună şi floră sălbatică pe cale de dispariţie şi al anexei C, partea 1, la Regulamentul (CEE) nr. 3626/82 ([4]) sunt interzise, cu excepţia cazului în care sunt în conformitate cu regulamentul menţionat anterior şi au ca obiect:

— cercetarea în scopul conservării speciilor în cauză,

— un obiectiv biomedical esenţial, atunci când specia în cauză se dovedeşte a fi, în mod excepţional, singura potrivită acestui obiectiv.

Articolul 5

Statele membre asigură că, în ceea ce priveşte îngrijirea şi adăposturile animalelor în general:

(a) toate animalele utilizate în scopuri experimentale au un adăpost, un mediu natural, cel puţin o oarecare libertate de mişcare, hrană, apă şi îngrijire necesare pentru sănătatea şi bunăstarea lor;

(b) orice restricţie privind măsura în care un animal utilizat în scopuri experimentale poate să-şi satisfacă nevoile fiziologice şi etologice este limitată la strictul necesar;

(c) condiţiile fizice în care animalele sunt crescute, ţinute sau folosite trebuie verificate zilnic;

(d) bunăstarea şi starea de sănătate a animalelor utilizate în scopuri experimentale sunt observate de către o persoană competentă, pentru a se preveni orice durere sau orice suferinţă, spaimă sau răni de durată inutile;

(e) se iau măsuri pentru a asigura că orice defect sau suferinţă constatate sunt eliminate în cel mai scurt timp.

Pentru punerea în aplicare a dispoziţiilor literelor (a) şi (b), statele membre se inspiră din liniile directoare de la anexa II.

Articolul 6

(1) Fiecare stat membru desemnează autoritatea sau autorităţile responsabile cu verificarea aducerii la îndeplinire corecte a dispoziţiilor prezentei directive.

(2) În cadrul punerii în aplicare a prezentei directive, statele membre adoptă măsurile necesare pentru ca autoritatea desemnată, menţionată la alineatul (1), să poată beneficia de consilierea unor experţi competenţi în problemele în cauză.

Articolul 7

(1) Experimentele se realizează numai de către persoane autorizate competente sau sub directa responsabilitate a unei astfel de persoane, sau în cazul în care proiectul experimental sau orice alt proiect ştiinţific în cauză este autorizat în conformitate cu dispoziţiile legislaţiei naţionale.

(2) Un experiment nu se realizează în cazul în care există posibilitatea practică şi rezonabilă de utilizare a unei alte metode acceptabile din punct de vedere ştiinţific care nu implică utilizarea animalelor pentru a obţine rezultatul căutat.

(3) Atunci când se realizează un experiment, alegerea speciei se face cu atenţie şi, după caz, motivele alegerii se explică autorităţilor. Atunci când se alege între experimente, se selectează cele care utilizează un număr minim de animale, implică animale cu cel mai scăzut grad de sensibilitate neurofiziologică, cauzează cea mai puţină durere, suferinţă, spaimă sau rănire de durată şi care sunt vor oferi, cel mai probabil, rezultate satisfăcătoare.

Experimentele pe animale capturate din sălbăticie pot fi realizate numai în cazul în care experimentele pe alte animale nu sunt suficiente pentru scopurile acestora.

(4) Toate experimentele vor fi concepute astfel încât să evite spaima şi durerea sau suferinţa inutilă a animalelor utilizate în scopuri experimentale. Experimentele în cauză sunt supuse dispoziţiilor prevăzute la articolul 8. Măsurile descrise la articolul 9 se iau în toate cazurile.

Articolul 8

(1) Toate experimentele se realizează sub anestezie generală sau locală.

(2) Alineatul (1) nu se aplică în cazul în care:

(a) anestezia este considerată ca fiind mai traumatizantă pentru animal decât experimentul însuşi;

(b) anestezia este incompatibilă cu scopurile experimentului. În astfel de cazuri, se adoptă acte cu putere de lege sau acte administrative, pentru a asigura că nici un astfel de experiment nu este realizat inutil.

Anestezia ar trebui folosită în cazul rănilor grave care pot provoca dureri intense.

(3) Atunci când anestezia nu este posibilă, ar fi necesar să se utilizeze analgezice sau alte metode corespunzătoare, pentru a asigura că, pe cât posibil, durerea, suferinţa, spaima sau rănirea sunt limitate şi că, în orice caz, animalul nu este supus nici unei dureri, spaime sau suferinţe intense.

(4) Cu condiţia ca o astfel de acţiune să fie compatibilă cu scopurile experimentului, un animal anesteziat care suferă o durere puternică după ce trece efectul anesteziei, este tratat în timp util cu mijloace de alinare a durerii sau, în cazul în care nu este posibil, este sacrificat imediat printr-o metodă umană.

Articolul 9

(1) La sfârşitul oricărui experiment, se decide dacă animalul trebuie păstrat în viaţă sau se sacrifică printr-o metodă umană, cu condiţia să nu fie ţinut în viaţă în cazul în care, deşi este din nou sănătos din toate celelalte privinţe, este posibil să rămână în continuare cu o durere sau o suferinţă permanentă.

(2) Deciziile menţionate la alineatul (1) se iau de către o persoană competentă, de preferinţă un medic veterinar.

(3) Atunci când, la sfârşitul unui experiment:

(a) un animal trebuie păstrat în viaţă, acesta primeşte îngrijirile corespunzătoare stării lui de sănătate, este plasat sub supravegherea unui medic veterinar sau a unei alte persoane competente şi este adăpostit în condiţii conforme cu dispoziţiile articolului 5. Se poate, cu toate acestea, deroga de la condiţiile stabilite la prezenta literă atunci când, după părerea unui medic veterinar, animalul nu va suferi ca urmare a unei astfel de derogări;

(b) un animal nu este păstrat în viaţă sau nu poate beneficia de dispoziţiile articolului 5 cu privire la bunăstarea lui, acesta este sacrificat printr-o metodă umană cât mai curând posibil.

Articolul 10

Statele membre asigură că orice reutilizare a animalelor în experimente este compatibilă cu dispoziţiile prezentei directive.

În special, un animal trebuie folosit o singură dată în experimente care presupun dureri intense, spaime sau suferinţe echivalente.

Articolul 11

Sub rezerva celorlalte dispoziţii ale prezentei directive, atunci este necesar pentru scopurile legitime ale experimentului, autoritatea poate permite ca animalul în cauză să fie lăsat liber, cu condiţia să i se fi acordat toate îngrijirile necesare pentru a i se salvgarda bunăstarea, atât timp cât starea lui de sănătate permite acest lucru şi nu există nici un pericol pentru sănătatea publică şi pentru mediu.

Articolul 12

(1) Statele membre instituie proceduri prin care experimentele sau detalii cu privire la persoanele care le efectuează sunt notificate în prealabil autorităţii.

(2) Atunci când se prevede ca un animal să fie supus unui experiment în care va suferi sau poate suferi dureri intense care se pot prelungi, experimentul în cauză trebuie declarat în mod expres autorităţii şi justificat sau autorizat în mod expres de autoritate. Autoritatea întreprinde acţiuni juridice sau administrative corespunzătoare în cazul în care nu este convinsă că experimentul este de o importanţă suficientă pentru a îndeplini nevoile esenţiale ale omului sau animalelor.

Articolul 13

(1) Pe baza cererilor de autorizare, a notificărilor primite şi a rapoartelor prezentate, autoritatea din fiecare stat membru colectează şi face publice pe cât posibil în mod periodic informaţiile statistice privind utilizarea animalelor referitoare la:

(a) numărul şi felul animalelor utilizate în experimente;

(b) numărul animalelor, pe categorii selectate, utilizate în experimentele menţionate la articolul 3;

(c) numărul animalelor, pe categorii selectate, utilizate în experimentele impuse de legislaţie.

(2) Statele membre adoptă toate măsurile necesare pentru a asigura protecţia confidenţialităţii informaţiilor care prezintă un interes comercial deosebit şi care sunt comunicate în temeiul prezentei directive.

Articolul 14

Persoanele care efectuează experimente sau participă la ele şi persoanele care îngrijesc animalele utilizate în experimente, inclusiv în funcţii de supraveghere, au o educaţie şi o formare adecvate.

În special, persoanele care realizează sau supraveghează derularea experimentelor trebuie să fi beneficiat de formare într-o disciplină ştiinţifică relevantă pentru lucrările experimentale întreprinse şi trebuie să fie capabile să manipuleze şi să îngrijească animalele de laborator; de asemenea, aceste persoane trebuie să fi dovedit autorităţilor că au atins un nivel de formare suficient pentru îndeplinirea sarcinilor lor.

Articolul 15

Unităţile de creştere şi unităţile furnizoare trebuie să fie aprobate sau înregistrate de autoritate şi să îndeplinească cerinţele de la articolele 5 şi 14, cu excepţia cazurilor în care se acordă o scutire în conformitate cu articolul 19 alineatul (4) sau cu articolul 21. O unitate furnizoare obţine animale numai de la o unitate de creştere sau dintr-o altă unitate furnizoare, cu excepţia cazului în care animalul a fost importat legal şi nu este un animal sălbăticit sau vagabond. Scutirile generale sau speciale de la această ultimă dispoziţie pot fi acordate unei unităţi furnizoare în conformitate cu dispoziţiile stabilite de autoritate.

Articolul 16

Aprobarea sau înregistrarea prevăzute la articolul 15 trebuie să menţioneze persoana competentă responsabilă de unitate, care este însărcinată cu administrarea sau organizează administrarea îngrijirii corespunzătoare a animalelor crescute sau ţinute în unitate, cu asigurarea respectării dispoziţiilor articolelor 5 şi 14.

Articolul 17

(1) Unităţile de creştere şi unităţile furnizoare înregistrează numărul şi speciile de animale vândute sau furnizate, datele la care acestea au fost vândute sau furnizate, numele şi adresa destinatarului, precum şi numărul şi speciile de animale care au murit în timpul şederii la unitatea de creştere sau la unitatea furnizoare în cauză.

(2) Fiecare autoritate stabileşte natura registrelor care trebuie ţinute şi puse la dispoziţia ei de către persoana responsabilă de unitatea menţionată la alineatul (1). Aceste registre se păstrează pe o perioadă de cel puţin trei ani de la data ultimei înregistrări şi sunt supuse unor inspecţii periodice de către funcţionarii autorităţii.

Articolul 18

(1) Fiecare câine, pisică sau primat non-uman din orice unitate de creştere, unitate furnizoare sau unitate de utilizare primeşte, înainte de a fi înţărcat, o marcă de identificare individuală în modul cel mai puţin dureros posibil, cu excepţia cazurilor prevăzute la alineatul (3).

(2) Atunci când un câine, o pisică sau un primat non-uman nemarcat este introdus într-o unitate pentru prima dată după ce a fost înţărcat, acesta este marcat cât mai curând posibil.

(3) Atunci când un câine, o pisică sau un primat non-uman este transferat dintr-o unitate ca cele enumerate în alineatul (1) într-o alta înainte de a fi înţărcat şi nu poate fi marcat în prealabil, unitatea destinatară ţine un registru documentat complet, specificând în special mama animalului, până când acesta poate fi marcat.

(4) În registrele fiecărei unităţi se introduc detalii privind identitatea şi originea fiecărui câine, pisici sau primat non-uman.

Articolul 19

(1) Unitatea de utilizare este înregistrată sau aprobată de autoritate. Se adoptă dispoziţii pentru a dota unitatea de utilizare cu instalaţii şi echipamente potrivite pentru speciile de animale utilizate şi pentru realizarea experimentelor care se efectuează în acel loc; proiectarea, construcţia şi metoda de funcţionare a unităţilor de utilizare asigură că experimentele sunt realizate cât se poate de eficient, cu scopul de a obţine rezultate consecvente cu un număr minim de animale şi un grad minim de durere, suferinţă, spaimă sau răni de durată.

(2) În fiecare astfel de unitate de utilizare:

(a) se identifică persoana sau persoanele care sunt responsabile din punct de vedere administrativ cu îngrijirea animalelor şi cu funcţionarea echipamentului;

(b) se asigură personal calificat suficient;

(c) se adoptă dispoziţiile necesare pentru a asigura consultaţia şi tratamentul veterinar;

(d) un medic veterinar sau orice altă persoană competentă este însărcinată cu îndatoririle de consiliere cu privire la bunăstarea animalelor.

(3) Experimentele pot fi efectuate în afara unităţilor de utilizare, în cazul în care sunt autorizate de autoritate.

(4) În unităţile de utilizare se folosesc numai animale din unităţile de creştere sau furnizoare, cu excepţia cazului în care s-a obţinut o scutire generală sau specială în cadrul unor dispoziţii stabilite de autoritate. Animalele crescute se utilizează oricând este posibil. Animalele vagabonde din speciile domestice nu se folosesc în experimente. O scutire generală făcută în condiţiile din prezentului alineat nu se poate extinde la câini şi pisici vagabonde.

(5) Unităţile de utilizare ţin registre cu toate animalele utilizate şi le prezintă ori de câte ori autoritatea solicită acest lucru. În special, aceste registre conţin numărul şi speciile tuturor animalelor achiziţionate, de la cine au fost achiziţionate şi data sosirii lor. Astfel de registre se păstrează timp de minim trei ani şi se prezintă autorităţii care le cere. Unităţile de utilizare sunt supuse unei inspecţii periodice de către reprezentanţii autorităţii.

Articolul 20

Atunci când unităţile de utilizare cresc animale pentru a le folosi în experiment în propriile lor clădiri, este necesară o singură înregistrare sau aprobare în sensul articolelor 15 şi 19. Cu toate acestea, unităţile trebuie să se conformeze dispoziţiilor relevante ale prezentei directive privind unităţile de creştere şi de utilizare.

Articolul 21

Animalele din speciile enumerate la anexa I care urmează să fie utilizate în experimente sunt animale de fermă, cu excepţia cazului în care s-a obţinut o scutire generală sau specială în conformitate cu dispoziţiile stabilite de autoritate.

Articolul 22

(1) Pentru a evita orice risc de dublare în cadrul experimentelor destinate să respecte dispoziţiile legislaţiilor naţionale sau comunitare privind sănătatea şi securitatea, statele membre recunosc, pe cât posibil, valabilitatea datelor generate de experimentele realizate pe teritoriul altui stat membru, cu excepţia cazului în care sunt necesare testări suplimentare pentru protecţia sănătăţii publice şi a securităţii.

(2) În acest scop, statele membre, atunci când este posibil şi fără a aduce atingere cerinţelor din directivele existente ale Comunităţii, furnizează Comisiei informaţii cu privire la legislaţia şi la practica lor administrativă în ceea ce priveşte experimentele pe animale, inclusiv cerinţele care trebuie îndeplinite înainte de comercializarea produselor; de asemenea, statele membre furnizează informaţii concrete cu privire la experimentele realizate pe teritoriul lor şi la autorizaţiile sau la orice alte detalii administrative legate de experimentele în cauză.

(3) Comisia instituie un comitet consultativ permanent în cadrul căruia statele membre sunt reprezentate, care asistă Comisia în organizarea schimbului de informaţii corespunzătoare, respectând totodată cerinţele de confidenţialitate şi care asistă, de asemenea, Comisia în celelalte probleme legate de aplicarea prezentei directive.

Articolul 23

(1) Comisia şi statele membre încurajează cercetarea în scopul dezvoltării şi validării tehnicilor alternative care ar putea asigura acelaşi nivel de informaţii ca cel obţinut din experimentele efectuate pe animale, dar care utilizează animale mai puţine sau proceduri mai puţin dureroase şi întreprind orice alte acţiuni pe care le consideră necesare pentru a încuraja cercetarea în acest domeniu. Comisia şi statele membre monitorizează tendinţele din domeniul metodelor experimentale.

(2) Comisia raportează, înainte de sfârşitul anului 1987, cu privire la posibilitatea de modificare a testelor şi a orientărilor stabilite de legislaţia comunitară actuală, ţinând cont de obiectivele prevăzute la alineatul (1).

Articolul 24

Prezenta directivă nu limitează dreptul statelor membre de a aplica sau adopta măsuri mai stricte pentru a asigura protecţia animalelor utilizate în scopuri experimentale sau pentru controlul şi limitarea utilizării animalelor pentru experimente. În special, statele membre pot condiţiona experimentele sau programele de lucru notificate în conformitate cu dispoziţiile articolului 12 alineatul (1) de obţinerea unei autorizaţii prealabile.

Articolul 25

(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 24 ianuarie 1988. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta.

(2) Comisiei îi sunt comunicate de statele membre textele dispoziţiilor de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 26

La intervale regulate care nu depăşesc trei ani şi pentru prima dată la cinci ani de la notificarea prezentei directive, statele membre informează Comisia cu privire la măsurile luate în acest domeniu şi furnizează un rezumat adecvat al informaţiilor colectate în conformitate cu dispoziţiile articolului 13. Comisia întocmeşte un raport destinat Consiliului şi Parlamentului European.

Articolul 27

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 24 noiembrie 1986.

Pentru Consiliu
Preşedintele
W. WALDEGRAVE

_____

([1]) JO C 351, 31.12.1985, p. 16.
([2]) JO C 255, 13.10.1986, p. 250.
([3]) JO C 207, 18.8.1986, p. 3.
([4]) JO L 384, 31.12.1982, p. 1.

ANEXAI

LISTA ANIMALELOR UTILIZATE ÎN SCOPURI EXPERIMENTALE CĂRORA LI SE APLICĂ DISPOZIŢIILE ARTICOLULUI 21

- Şoarece - Mus musculus

- Şobolan - Rattus norvegicus
- Cobai - Cavia porcellus
- Hamster auriu - Mesocricetus auratus
- Iepure - Oryctolagus cuniculus
- Primate non-umane
- Câine - Canis familiaris
- Pisică - Felis catus
- Prepeliţă - Coturnix coturnix

ANEXA II

ORIENTĂRI PENTRU ADĂPOSTIREA ŞI ÎNGRIJIREA ANIMALELOR (articolul 5 din directivă)

INTRODUCERE

1. Consiliul Comunităţii Economice Europene a decis că obiectivul directivei este armonizarea legislaţiilor statelor membre privind protecţia animalelor utilizate în scopuri experimentale şi alte scopuri ştiinţifice pentru a elimina diferenţele care în prezent pot afecta funcţionarea pieţei comune. Armonizarea trebuie să asigure îngrijirea corectă a acestor animale, cărora să nu li se provoace nici o durere, suferinţă, spaimă sau răni de durată, iar în cazul în care aceasta nu pot fi evitate, să fie reduse la un nivel minim.

2. Este adevărat că unele experimente sunt efectuate în aer liber pe animale sălbatice care trăiesc în libertate, dar asemenea experimente sunt relativ puţine la număr. Marea majoritate a animalelor utilizate în experimente trebuie menţinute, din motive practice, sub un anumit gen de control fizic în instalaţii variate care merg de la îngrădituri în aer liber la cuşti pentru animale mici dintr-un adăpost pentru animalele de laborator. Această situaţie creează importante conflicte de interes. Pe de o parte, animalul ale cărui nevoi legate de mişcare, relaţii sociale şi alte manifestări de viaţă trebuie limitate, pe de altă parte, experimentatorul şi asistenţii săi care impun un control complet al animalului şi al mediului acestuia. În această confruntare de interese, animalul poate uneori ajunge pe planul doi.

3. Din acest motiv, directiva prevede la articolul 5 că: "În ceea ce priveşte îngrijirea şi adăpostirea animalelor în general, statele membre se asigură că:

(a) toate animalele utilizate în scopuri experimentale au un adăpost, un mediu natural, cel puţin o oarecare libertate de mişcare, hrană, apă şi îngrijire necesare pentru sănătatea şi bunăstarea lor;

(b) orice restricţie privind măsura în care un animal utilizat în scopuri experimentale poate să-şi satisfacă nevoile fiziologice şi etologice este limitată la strictul necesar."

4. Prezenta anexă trasează anumite orientări bazate pe cunoştinţele şi pe practica actuală pentru adăpostirea şi îngrijirea animalelor. Anexa explică şi completează principiile de bază adoptate la articolul 5. Obiectivul este de a ajuta autorităţile, instituţiile şi indivizii să se conformeze la scopul directivei.

5. "Îngrijire" este un cuvânt care, atunci când este utilizat în legătură cu animalele destinate sau efectiv utilizate în experimente, acoperă toate aspectele relaţiei dintre om şi animale. Conţinutul său este suma resurselor materiale şi ne-materiale mobilizate de om pentru a obţine şi menţine un animal într-o stare fizică şi mintală în care să sufere cât mai puţin şi să se comporte cât mai bine în cadrul experimentului. Îngrijirea începe din momentul în care animalul este ales să fie utilizat în experimente şi continuă până când acesta este sacrificat printr-o metodă umană sau se renunţă la el într-un alt mod, la încheierea experimentului, în conformitate cu articolul 9 din directivă.

6. Prezenta anexă are ca scop consilierea în legătură cu structura spaţiilor destinate animalelor. Există, cu toate acestea, mai multe metode de a creşte şi ţine animale de laborator care diferă, în principal, în funcţie de gradul de control al mediului microbiologic. Trebuie să se ţină cont de faptul că personalul în cauză va trebui câteodată să evalueze caracterul şi condiţiile animalului atunci când standardele recomandate cu privire la spaţiu nu sunt suficiente, mai ales pentru animalele extrem de agresive. La

aplicarea orientărilor descrise în anexă trebuie să se ţină cont de cerinţele fiecărei situaţii. De asemenea, este necesar să fie clarificat statutul acestor orientări. Spre deosebire de dispoziţiile directivei, acestea nu sunt obligatorii; ele sunt recomandări care se utilizează discreţionar, destinate să servească drept ghid pentru a ajunge la practicile şi standardele pe care toţi cei interesaţi ar trebui să încerce cu conştiinciozitate să le atingă. Din acest motiv, expresia "ar trebui" a fost folosită în text chiar acolo unde "trebuie" poate părea mai potrivit. De exemplu, este evident că hrana şi apa trebuie asigurate (vezi 3.7.2. şi 3.8).

7. În final, din motive practice şi financiare, echipamentele din adăposturile animalelor existente nu trebuie înlocuite înainte de a fi uzate sau de a deveni inutile din altă cauză. Până la înlocuirea cu instalaţii conforme cu orientările sugerate, acestea ar trebui, pe cât posibil, respectate prin adaptarea numărului şi dimensiunilor animalelor la cuştile şi îngrăditurile existente.

DEFINIŢII

În sensul prezentei anexe, pe lângă definiţiile conţinute la articolul 2 din directivă, se înţelege prin:

(a) spaţii de adăpostire: încăperile unde animalele sunt în mod normal adăpostite, atât pentru reproducere şi creştere, cât şi pe perioada realizării unui experiment;

(b) cuşcă: un spaţiu fix sau mobil, închis cu pereţi solizi şi cel puţin pe o parte cu bare sau sârmă sau, în cazul în care este necesar, cu plasă şi în care sunt ţinute sau transportate unul sau mai multe animale; în funcţie de densitatea stocului şi de dimensiunile cuştii, libertatea de mişcare a animalelor este relativ limitată;

(c) ţarc: o suprafaţă înconjurată, de exemplu, de pereţi, bare sau grilaj metalic, în care sunt ţinute unul sau mai multe animale; în funcţie de dimensiunea acestui spaţiu închis şi densitatea stocului, libertatea de mişcare a animalelor este, de obicei, mai puţin limitată decât într-o cuşcă;

(d) îngrăditură: o zonă închisă, de exemplu, cu un gard, pereţi, bare sau grilaj metalic şi situată frecvent în afara construcţiilor fixe, în care animalele păstrate în cuşti sau ţarcuri se pot mişca liber în anumite perioade de timp în conformitate cu nevoile lor etologice şi fiziologice, cum ar fi mişcarea;

(e) boxă: un spaţiu mic închis cu trei laturi, de obicei un grătar de alimentare şi separări laterale, unde unul sau două animale pot fi ţinute priponite.

1. INSTALAŢII

1.1. Funcţii şi proiectare generală

1.1.1. Orice instalaţie trebuie proiectată astfel încât să asigure un mediu corespunzător pentru speciile adăpostite. De asemenea, ar trebui proiectată astfel încât să împiedice accesul persoanelor neautorizate.

Instalaţiile care fac parte dintru-un complex de clădiri mai mare ar trebui, de asemenea, protejate prin măsuri de construcţie adecvate şi dispoziţii care limitează numărul intrărilor şi împiedică circulaţia persoanelor neautorizate.

1.1.2. Se recomandă să existe un program de întreţinere pentru instalaţii în scopul prevenirii oricărei defecţiuni a echipamentelor.

1.2. Spaţiile de adăpostire

1.2.1. Ar trebui luate toate măsurile necesare pentru asigurarea curăţirii periodice şi eficiente a încăperilor şi menţinerea unui standard igienic satisfăcător. Tavanele şi pereţii ar trebui să fie rezistenţi, cu o suprafaţă netedă, impermeabilă şi uşor de spălat. Ar trebui acordată o atenţie specială racordurilor de la uşi, canale, ţevi şi cabluri. Uşile şi geamurile, în cazul în care există, ar trebui construite sau protejate astfel încât să nu permită accesul animalelor nedorite. În cazul în care este necesar, se poate instala o fereastră de inspecţie în uşă. Podelele ar trebui să fie netede, impermeabile şi să aibă o suprafaţă aderentă, uşor lavabilă pe care se pot trage grătare şi alte echipamente grele fără să fie avariată. Canalizarea, în cazul în care există, ar trebui să fie acoperită adecvat şi dotată cu un grătar care să prevină accesul animalelor.

1.2.2. Spaţiile în care animalelor li se permite să alerge liber ar trebui să aibă pereţi şi podele cu o suprafaţă rezistentă pentru a ţine la uzura cauzată de animale şi procesele de curăţare. Materialul nu ar trebui să fie în detrimentul sănătăţii animalelor şi să fie astfel încât să nu le rănească. În asemenea încăperi este de dorit să existe canalizare. Trebuie să se asigure o protecţie suplimentară oricărui echipament sau accesoriu astfel încât să nu fie avariate de animale sau să le rănească. În cazul în care există terenuri pentru exerciţii în aer liber, ar trebui să se ia măsurile necesare, în cazul în care este cazul, pentru a preveni accesul publicului şi al animalelor.

1.2.3. Spaţiile destinate pentru adăpostirea animalelor de fermă (vite, ovine, caprine, porci, cai, păsări de curte etc.) ar trebui să respecte cel puţin standardele prevăzute de Convenţia europeană privind protecţia animalelor domestice şi de medicii veterinari naţionali şi alte autorităţi.

1.2.4. Majoritatea spaţiilor de adăpostire sunt de obicei proiectate pentru a adăposti rozătoare. În mod frecvent, astfel de încăperi pot fi utilizate şi pentru a adăposti specii mai mari. Este necesar să nu se adăpostească împreună specii care nu sunt compatibile.

1.2.5. Spaţiile de adăpostire ar trebui prevăzute cu instalaţii pentru realizarea unor experimente de scară redusă şi a unor manipulări, după caz.

1.3. Laboratoare şi încăperi unde se realizează experimentele în scopuri generale şi speciale

1.3.1. În unităţile de creştere sau de furnizare ar trebui asigurate instalaţii pentru formarea de loturi de animale gata pentru expediat.

1.3.2. Toate unităţile ar trebui, de asemenea, să aibă cel puţin instalaţii de laborator pentru efectuarea unor teste simple de diagnostic, examinări post-mortem şi/sau prelevarea de probe care urmează să fie supuse unor investigaţii mai aprofundate în altă parte.

1.3.3. Ar trebui prevăzută primirea animalelor astfel încât animalele sosite să nu fie un risc pentru cele prezente în instalaţie, spre exemplu prin plasarea în carantină. Sălile unde se realizează experimente în scopuri generale şi speciale ar trebui să fie disponibile pentru situaţii în care nu este de dorit să se efectueze experimentele sau observările în sala de adăpostire.

1.3.4. Ar trebui să existe adăposturi corespunzătoare pentru a da posibilitatea animalelor bolnave sau rănite să fie adăpostite separat.

1.3.5. După caz, ar trebui să fie prevăzute, de asemenea, una sau mai multe săli de operaţie separate echipate corespunzător pentru realizarea experimentelor chirurgicale în condiţii aseptice. Ar trebui să existe spaţii pentru recuperarea post-operatorie, în cazul în care este necesar.

1.4. Spaţii de serviciu

1.4.1. Spaţiile unde se depozitează hrana ar trebui să fie răcoroase, uscate, protejate împotriva viermilor şi insectelor, iar încăperile unde dorm animalele ar trebui să fie uscate şi protejate împotriva viermilor şi insectelor. Celelalte materiale, care ar putea fi contaminate sau ar putea prezenta un risc, ar trebui depozitate separat.

1.4.2. Ar trebui să existe încăperi de depozitare a cuştilor curate, a instrumentelor şi a altor echipamente.

1.4.3. Spaţiile de curăţare şi de spălare ar trebui să fie suficient de mari pentru a adăposti instalaţiile necesare pentru decontaminarea şi curăţarea echipamentelor utilizate. Circuitul de curăţare ar trebui organizat astfel încât să separe fluxul de echipament curat de cel murdar, pentru a preveni contaminarea echipamentului proaspăt curăţat. Pereţii şi podelele ar trebui acoperite cu un material adecvat cu o suprafaţă rezistentă, iar sistemul de ventilaţie ar trebui să aibă o capacitate mare pentru a îndepărta excesul de căldură şi umiditate.

1.4.4. Ar trebui prevăzute dispoziţii pentru depozitarea în condiţii de igienă satisfăcătoare şi înlăturarea carcaselor şi a reziduurilor de la animale. În cazul în care nu este posibilă sau de dorit incinerarea la faţa locului, ar trebui adoptate dispoziţii pentru înlăturarea sigură a acestor materiale, având în vedere

regulamentele locale şi alte norme. Ar trebui luate măsuri de precauţie speciale cu privire la reziduurile cu grad înalt de toxicitate sau radioactivitate.

1.4.5. Proiectarea şi construirea zonelor de circulaţie ar trebui să corespundă standardelor de adăpostire a animalelor. Coridoarele ar trebui să fie suficient de largi pentru a permite circulaţia uşoară a echipamentelor mobile.

2. MEDIUL DIN SPAŢIILE DE ADĂPOSTIRE ŞI CONTROLUL LUI

2.1. Ventilaţia

2.1.1. Spaţiile de adăpostire ar trebui să aibă un sistem de ventilare adecvat, care să satisfacă cerinţele speciilor adăpostite. Obiectivul sistemului de ventilaţie este să asigure aer proaspăt şi să menţină scăzut nivelul mirosurilor, al gazelor nocive, al prafului şi al agenţilor de infecţie de orice fel. De asemenea, acesta asigură înlăturarea excesului de căldură şi umiditate.

2.1.2. Aerul din încăpere ar trebui reînnoit frecvent. O rată a ventilării de 15 - 20 de schimbări de aer pe oră este, în general, suficientă. Cu toate acestea, în unele situaţii, atunci când în încăpere se află puţine animale, 8-10 schimbări de aer pe oră sunt suficiente şi ventilarea mecanică poate să nu fie deloc necesară. În alte cazuri, poate fi necesară o rată a ventilării mai mare. Recircularea aerului netratat ar trebui, în orice caz, evitată. Cu toate acestea, ar trebui subliniat că până şi cel mai eficient sistem nu poate compensa curăţenia insuficientă sau neglijenţa.

2.1.3. Sistemul de ventilaţie ar trebui proiectat astfel încât să se evite curentul de aer dăunător.

2.1.4. Fumatul în încăperile în care se află animale ar trebui interzis.

2.2. Temperatura

2.2.1. În tabelul 1 sunt prezentate limitele între care este recomandată menţinerea temperaturii. Trebuie precizat că cifrele se aplică numai la animale adulte şi normale. Nou-născuţii şi animalele tinere necesită adesea un nivel mai ridicat de temperatură. Temperatura clădirilor ar trebui reglată conform posibilelor schimbări ale reglării termice la animale care se poate datora unor condiţii fiziologice speciale sau efectelor experimentelor.

2.2.2. În condiţiile climatice predominante în Europa, ar putea fi necesar un sistem de ventilare cu capacitate atât pentru încălzirea, cât şi pentru răcirea aerului furnizat.

2.2.3. În unităţile utilizatoare, temperatura din spaţiile de adăpostire a animalelor ar trebui controlată în mod precis. Într-adevăr, temperatura mediului este un factor fizic cu un profund efect asupra metabolismului tuturor animalelor.

2.3. Umiditatea

Variaţiile extreme ale umidităţii relative (UR) au un efect advers asupra sănătăţii şi bunăstării animalelor. În consecinţă, se recomandă ca nivelul UR în spaţiile de adăpostire să fie potrivit speciei în cauză şi, în mod normal, să fie menţinut la 55% ± 10%. Ar trebui evitate valori ale UR sub 40% şi peste 70% pe perioade îndelungate.

2.4. Iluminatul

În spaţiile fără ferestre, este necesar să se asigure iluminatul artificial controlat atât pentru a răspunde cerinţelor biologice ale animalelor, cât şi pentru a asigura un mediu satisfăcător de lucru. De asemenea, este necesar un control al intensităţii şi al ciclului lumină - întuneric. În cazul animalelor albinoase, ar trebui să se aibă în vedere sensibilitatea lor la lumină (vezi şi 2.6.).

2.5. Zgomotul

Zgomotul poate fi un factor perturbator important în adăposturile pentru animale. Spaţiile de adăpostire şi spaţiile unde se realizează experimentele ar trebui izolate împotriva surselor de zgomot în frecvenţe care se pot auzi şi în frecvenţe înalte pentru a se evita perturbările în comportamentul şi fiziologia animalelor. Zgomotele bruşte pot duce la o schimbare considerabilă în funcţiile organelor, dar, cum sunt de obicei de neevitat, este de dorit uneori ca în spaţiile de adăpostire şi în spaţiile unde se realizează experimentele să se audă un sunet continuu, cu intensitate moderată, cum ar fi muzica.

2.6. Sistemele de alarmă

O instalaţie care adăposteşte un număr mare de animale este vulnerabilă. În consecinţă, se recomandă ca instalaţia să fie protejată corespunzător prin instalarea unor dispozitive pentru detectarea focului şi a intrării persoanelor neautorizate. Defecţiunile tehnice sau o pană a sistemului de ventilare constituie un alt incident care poate cauza suferinţa sau chiar moartea animalelor, din cauza sufocării şi supraîncălzirii sau, în cazuri mai puţin grave, poate avea efecte atât de negative asupra unui experiment încât acesta să fie un eşec şi să se impună repetarea lui. Ar trebui, prin urmare, instalate dispozitive de monitorizare adecvate legate la sistemul de încălzire şi ventilare pentru a da posibilitatea personalului să supravegheze funcţionarea în general. În cazul în care este necesar, ar trebui asigurat un generator de rezervă pentru menţinerea sistemelor de susţinere a vieţii animalelor şi a iluminatului în cazul unei pene sau întreruperi de curent. Instrucţiuni clare privind procedurile de urgenţă ar trebui afişate într-un loc unde sunt uşor de observat. Se recomandă alarme pentru bancurile de peşti, în caz de întrerupere a furnizării apei. Ar trebui să se asigure că funcţionarea sistemului de alarmă perturbă animalele cât mai puţin posibil.

3. ÎNGRIJIREA

3.1. Sănătatea

3.1.1. Persoana responsabilă de unitate ar trebui să asigure inspecţia periodică a animalelor şi supravegherea adăposturilor şi a îngrijirii acordate de un medic veterinar sau altă persoană competentă.

3.1.2. În conformitate cu evaluarea riscului potenţial asupra animalelor, ar trebuie acordată atenţia cuvenită sănătăţii şi igienei personalului.

3.2. Captura

Animalele sălbatice sau rezultate din animale vagabonde ar trebui capturate numai prin metode umane şi de către persoane experimentate care au cunoştinţe solide despre obiceiurile şi habitatul animalelor care urmează să fie prinse. În cazul în care trebuie folosit un anestezic sau orice alt medicament în operaţiunea de capturare, acesta ar trebui administrat de către un medic veterinar sau altă persoană competentă. Orice animal rănit grav ar trebui dus cât mai curând posibil la un medic veterinar pentru tratament. În cazul în care animalul, după părerea medicului veterinar, poate supravieţui numai cu suferinţe şi dureri, ar trebui sacrificat imediat printr-o metodă umană. În absenţa unui medic veterinar, orice animal rănit grav ar trebui sacrificat imediat printr-o metodă umană.

3.3. Condiţii de pregătire şi transport

Orice transport este fără îndoială o experienţă stresantă pentru animale, care trebuie atenuată cât de mult posibil. Animalele ar trebui să fie sănătoase pentru transport şi este de datoria expeditorului să asigure acest lucru. Animalele care sunt bolnave sau nu îndeplinesc în alt fel condiţiile de transport nu ar trebui să fie supuse niciodată vreunui transport care nu este necesar pentru scopuri terapeutice sau de diagnosticare. O grijă specială ar trebui acordată femelelor în stare avansată de gestaţie. Femelele care s-ar putea să nască în timpul transportului sau care au născut în ultimele 48 de ore şi puii lor trebuie excluşi de la transport. Expeditorul şi transportatorul ar trebui să ia toate măsurile de precauţie la pregătirea, ambalarea şi tranzitul animalelor pentru a evita suferinţele inutile cauzate de ventilaţie insuficientă, expunere la temperaturi mari, lipsa hranei şi apei, întârzieri prelungite etc. Destinatarul ar trebui informat în mod corect cu privire la detaliile transportului şi ale documentelor pentru a asigura manevrarea şi recepţia rapide la locul de destinaţie. Se reaminteşte că, în ceea priveşte transportul internaţional al animalelor, se aplică Directivele 77/489/CEE şi 81/389/CEE; se recomandă, de asemenea, stricta respectare a legislaţiei şi regulamentelor naţionale, precum şi a regulamentelor pentru animale vii ale Asociaţiei pentru transportul aerian şi ale Asociaţiei pentru transportul aerian al animalelor.

3.4. Recepţia şi despachetarea

Transporturile de animale ar trebui primite şi despachetate fără întârzieri care pot fi evitate. După inspecţie, animalele ar trebui transferate în cuşti sau ţarcuri curate şi alimentate cu hrană şi apă în mod corespunzător. Animalele care sunt bolnave sau nu se simt bine din alte cauze ar trebui plasate sub supraveghere atentă, separat de celelalte animale. Ele ar trebui examinate de un medic veterinar sau o altă persoană competentă cât mai curând posibil şi, în cazul în care este necesar, tratate. Animalele care nu au nici o şansă de recuperare ar trebui sacrificate imediat prin metode umane. În fine, toate animalele recepţionate trebuie să fie înregistrate şi marcate în conformitate cu dispoziţiile articolelor 17, 18 şi ale articolului 19 alineatul (5) din directivă. Cutiile de transport ar trebui distruse imediat în cazul în care este imposibilă decontaminarea corectă.

3.5. Carantina, izolarea şi aclimatizarea

3.5.1. Obiectivele carantinei sunt:

(a) să protejeze celelalte animale din unitate;

(b) să protejeze omul împotriva infecţiilor zoonotice

şi

(c) să susţină buna practică ştiinţifică.

Cu excepţia cazurilor în care starea sănătăţii animalelor introduse în unitate este satisfăcătoare, se recomandă ca acestea să treacă printr-o perioadă de carantină. În unele cazuri, cum ar fi cel al rabiei, de exemplu, această perioadă poate fi stabilită în regulamentele naţionale ale statului membru în cauză. În altele, perioada de carantină variază şi ar trebui determinată de o persoană competentă, în funcţie de situaţie, de obicei aceasta fiind medicul veterinar angajat de unitatea în cauză (vezi şi tabelul 2).

Animalele vor putea fi utilizate pentru experimente în timpul perioadei de carantină, în măsura în care s-au aclimatizat cu noul lor mediu şi nu prezintă riscuri importante pentru alte animale sau pentru om.

3.5.2. Se recomandă să se prevadă spaţii pentru izolarea animalelor care prezintă semne sau sunt suspecte de îmbolnăvire şi care ar putea reprezenta un risc pentru om sau pentru alte animale.

3.5.3. Chiar în cazul în care se constată că animalele sunt sănătoase, este bine pentru ele să treacă printr-o perioadă de aclimatizare înainte de a fi utilizate într-un experiment. Perioada necesară depinde de mai mulţi factori, cum ar fi stresul la care au fost supuse animalele, care, la rândul lui, depinde de mai mulţi factori, cum ar fi durata transportului şi vârsta animalului. Această perioadă va fi stabilită de o persoană competentă.

3.6. Adăpostirea în cuşti

3.6.1. Este posibil să se facă o distincţie între două sisteme cuprinzătoare de adăpostire a animalelor.

În primul rând, există sistemul din unităţile de creştere, furnizoare şi de utilizare din domeniul bio-medical, menit să găzduiască animale, cum ar fi rozătoarele, iepurii, carnivorele, păsările şi primatele non-umane, uneori şi rumegătoarele, porcinele şi caii. Orientările sugerate pentru cuşti, ţarcuri, îngrădituri şi boxe potrivite pentru astfel de utilităţi este prezentat în tabelele 313. Indicaţii suplimentare cu privire la suprafaţa minimă a cuştilor se găsesc în figurile 1-7. De asemenea, indicaţii corespunzătoare pentru evaluarea numărului de animale care trebuie introduse într-o cuşcă este prezentată în figurile 8-12.

În al doilea rând, există sistemul găsit frecvent în unităţile care efectuează experimente numai pe animale domestice sau alte animale mari asemănătoare. Utilităţile din astfel de unităţi nu ar trebui să fie mai mici decât cele cerute de standardele veterinare actuale.

3.6.2. Cuştile şi ţarcurile nu ar trebui să fie făcute din materiale dăunătoare pentru sănătatea animalelor, iar proiectarea lor trebuie făcută astfel încât animalele să nu se rănească şi, în cazul în care nu sunt de unică folosinţă, ar trebui să fie făcute dintr-un material rezistent adaptat la tehnicile de curăţare şi decontaminare. În special, ar trebui acordată atenţie podelelor cuştilor şi ţarcurilor care ar trebui să difere în funcţie de specia şi vârsta animalelor şi să fie proiectate pentru a facilita îndepărtarea excrementelor.

3.6.3. Ţarcurile ar trebui proiectate pentru bunăstarea speciei. Ele ar trebui să permită satisfacerea anumitor nevoi etologice (de exemplu nevoia de a se căţăra, de a se ascunde sau de a se adăposti temporar) şi să fie proiectate astfel încât să permită curăţarea eficientă şi libertatea de a nu intra în contact cu alte animale.

3.7. Hrănirea

3.7.1. La selectarea, producerea şi prepararea hranei, ar trebui luate măsuri de protecţie pentru a evita contaminarea chimică, fizică şi microbiologică. Hrana ar trebui împachetată în pungi bine închise, ştampilate cu data producerii, după caz. Împachetarea, transportul şi depozitarea ar trebui făcute astfel încât să se evite contaminarea, deteriorarea sau distrugerea. Spaţiile de depozitare ar trebui să fie răcoroase, întunecoase, uscate şi protejate împotriva viermilor şi insectelor. Alimentele perisabile, cum ar fi verdeţurile, legumele, fructele, carnea, peştele etc., ar trebui depozitate în încăperi răcoroase, frigidere sau congelatoare.

Toate compartimentele de alimentare, troacele sau alte ustensile utilizate pentru hrănirea animalelor trebuie curăţate periodic şi, în cazul în care este necesar, sterilizate. În cazul în care se utilizează hrană umedă sau în cazul în care hrana este uşor contaminată cu apă, urină etc., este necesară curăţarea zilnică.

3.7.2. Procesul de distribuire a hranei poate să difere în funcţie de specii, dar ar trebui să fie astfel încât să satisfacă nevoile fiziologice ale animalului. De asemenea, ar trebui luate măsuri pentru ca fiecare animal să aibă acces la hrană.

3.8. Apa

3.8.1. Apa de băut necontaminată ar trebui să fie în permanenţă la dispoziţia animalelor. În timpul transportului, se acceptă furnizarea apei ca parte a unui regim cu conţinut de umiditate. Cu toate acestea, apa este un vehicul de microorganisme şi de aceea furnizarea ar trebui să fie astfel prevăzută încât riscul implicat să fie minim. Există două metode utilizate de obicei: sticlele şi sistemele automate.

3.8.2. Sticlele sunt adesea utilizate pentru animalele mici, cum ar fi rozătoarele şi iepurii. Atunci când se utilizează sticle, acestea ar trebui să fie făcute din materiale transparente pentru a li se putea controla conţinutul. Sticlele ar trebui să aibă o gură largă pentru curăţare uşoară şi eficientă, iar în cazul în care materialul este din plastic, nu ar trebui să fie refolosite. Capacele, dopurile şi conductele ar trebui, de asemenea, să poată fi sterilizate şi curăţate uşor. Toate sticlele şi accesoriile ar trebui desfăcute în bucăţi, curăţate şi sterilizate la intervale corespunzătoare. Este de preferat ca sticlele să fie înlocuite cu unele curăţate şi sterilizate, şi nu reumplute în spaţiile de adăpostire.

3.8.3. Sistemele automate de băut ar trebui verificate periodic, întreţinute şi curăţate pentru a evita accidentele şi răspândirea infecţiilor. În cazul în care se utilizează cuşti cu fundul solid, ar trebui să se minimizeze priveşte riscul de inundare. Testarea bacteriologică periodică a sistemului este, de asemenea, necesară pentru monitorizare calităţii apei.

3.8.4. Apa provenită din rezervoarele publice conţine unele microorganisme care sunt, de obicei, considerate ca nefiind dăunătoare, cu excepţia cazurilor în care este vorba de animale definite din punct de vedere microbiologic. În astfel de cazuri, apa ar trebui tratată. Apa furnizată de rezervoarele publice este, de obicei, tratată cu clor pentru a reduce dezvoltarea microorganismelor. Această tratare cu clor nu este întotdeauna suficientă pentru a reduce dezvoltarea anumitor agenţi patogeni, ca de exemplu Pseudomonas. Ca o măsură de precauţie suplimentară, ar putea fi crescut nivelul clorului din apă sau apa ar putea fi acidulată pentru a obţine efectul dorit.

3.8.5. La peşti, amfibii şi reptile, toleranţa la aciditate, clor şi multe alte substanţe chimice diferă mult de la o specie la alta. De aceea, ar trebui prevăzută adaptarea rezervei de apă pentru acvarii şi rezervoare la nevoile şi limitele de toleranţă ale fiecărei specii în parte.

3.9. Aşternutul

Aşternutul ar trebui să fie uscat, absorbant, fără praf, netoxic şi lipsit de agenţi infecţioşi sau viermi sau orice altă formă de contaminare. Ar trebui avut grijă să se evite utilizarea rumeguşului sau a materialelor derivate din lemn care au fost tratate chimic. Anumite produse industriale sau reziduuri, cum ar fi deşeurile de hârtie, pot fi folosite.

3.10. Mişcarea şi manevrarea

3.10.1. Este recomandat să se folosească orice ocazie posibilă de a lăsa animalul să facă mişcare.

3.10.2. Comportamentul unui animal în timpul unui experiment depinde foarte mult de încrederea lui în om, lucru care trebuie dezvoltat. Animalul sălbatic sau rezultat dintr-un animal vagabond nu va deveni, probabil, niciodată un animal ideal pentru utilizarea în experimente. Este diferit de animalele domestice născute şi crescute în contact cu omul. O dată stabilită încrederea, ea ar trebui păstrată. De aceea, se recomandă păstrarea unui contact frecvent pentru ca animalele să se familiarizeze cu prezenţa umană şi activitatea sa. După caz, ar trebui alocat un timp în care oamenii să vorbească cu animalul, să îl ia în braţe şi să îl mângâie. Personalul ar trebui să fie înţelegător, blând şi ferm în relaţiile sale cu animalele.

3.11. Curăţenia

3.11.1. Calitatea unei instalaţii depinde foarte mult de o bună igienă. Ar trebui să se dea instrucţiuni clare cu privire la schimbarea aşternutului din cuşti şi ţarcuri.

3.11.2. Ar trebui stabilit un program potrivit pentru curăţenia, spălarea, decontaminarea şi, în cazul în care este necesar, sterilizarea cuştilor şi accesoriilor, a sticlelor şi altor echipamente. Ar trebui, de asemenea, menţinut un standard foarte ridicat al curăţeniei şi ordinii în spaţiile de adăpostire, spălare şi depozitare.

3.11.3. Ar trebui să existe curăţări periodice şi, după caz, reînnoirea materialului care formează suprafaţa de bază în ţarcuri exterioare, cuşti şi îngrădituri, pentru a evita ca acestea să devină o sursă de infecţii şi infestare parazitară.

3.12. Sacrificarea animalelor prin metode umane

3.12.1. Toate metodele umane de ucidere a animalelor necesită o expertiză care se poate obţine doar printr-o formare corespunzătoare.

3.12.2. Un animal în stare de inconştienţă profundă poate fi exsangvinat, dar medicamentele care paralizează muşchii înainte să apară inconştienţa, cele cu efecte de curara şi electrocutarea fără trecerea curentului prin creier nu ar trebui utilizate fără anestezie.

Eliminarea carcaselor nu ar trebui permisă înainte de rigor mortis.

TABELUL 1

Orientări în ceea ce priveşte temperatura din încăpere (animale ţinute în cuşti, ţarcuri sau îngrădituri interioare)

Specia sau grupul de specii	Limitele optime în grade Celsius
Primate non-umane din Lumea Nouă	20 - 28
Şoarece	20 - 24
Şobolan	20 - 24
Hamster sirian	20 - 24
Raton	20 - 24
Cobai	20 - 24

Primate non-umane din Lumea Veche	20 - 24
Prepeliţă	20 - 24
Iepure	15 - 21
Pisică	15 - 21
Câine	15 - 21
Nevăstuică	15 - 21
Păsări de curte	15 - 21
Porumbel	15 - 21
Porcine	10 - 24
Caprine	10 - 24
Ovine	10 - 24
Vite	10 - 24
Cai	10 - 24

Notă: În cazuri speciale, de exemplu atunci când se adăpostesc animale foarte tinere sau fără păr, pot fi necesare temperaturi mai ridicate decât cele indicate.

TABELUL 2

Orientări în ceea ce priveşte perioadele de carantină locală

Notă introductivă: Pentru animalele importate, perioadele de carantină ar trebui să depindă de reglementările naţionale din statele membre. În ceea ce priveşte perioadele de carantină locală, acestea ar trebui stabilite de o persoană competentă, de obicei un medic veterinar numit de unitatea în cauză, în funcţie de situaţie.

Specie	Zile
Şoarece	5 - 15
Şobolan	5 - 15
Raton	5 - 15
Cobai	5 - 15
Hamster sirian	5 - 15
Iepure	20 - 30
Pisică	20 - 30
Câine	20 - 30
Primate non-umane	40 - 60

TABELUL 3

Orientări în ceea ce priveşte adăpostirea în cuşti a rozătoarelor mici şi a iepurilor

(în depozit şi în timpul experimentelor)

Specie	Suprafaţa minimă a podelei cuştii cm2	Înălţimea minimă a cuştii cm
Şoarece	180	12
Şobolan	350	14
Hamster sirian	180	12

Cobai	600	18
Iepure 1 kg	1400	30
2 kg	2000	30
3 kg	2500	35
4 kg	3000	40
5 kg	3600	40

Notă: "Înălţimea cuştii" înseamnă distanţa verticală dintre podeaua cuştii şi partea orizontală de sus a capacului sau a cuştii.

La planificarea experimentelor, ar trebui să se ia în considerare creşterea potenţială a animalelor pentru a asigura spaţiu corespunzător în conformitate cu prezentul tabel, în toate fazele de experiment.

Vezi şi diagramele 1-5 şi 8-12.

TABELUL 4

Orientări pentru adăpostirea în cuşti a rozătoarelor mici reproducătoare

Specie	Suprafaţa minimă a podelei cuştii cm2	Înălţimea minimă a cuştii cm
Şoarece	200	12
Şobolan	800	14
Hamster sirian	650	12
Cobai	1200	18
Cobai în haremuri	1000 pe adult	18

Notă: Pentru definiţia "înălţimea cuştii", vezi nota de la tabelul 3.

TABELUL 5

Orientări pentru adăpostirea în cuşti a iepurilor reproducători

Greutatea iepuroaicei kg	Suprafaţa minimă a podelei cuştii pentru fiecare iepuroaică şi pui m2	Înălţimea minimă a cuştii cm	Suprafaţa minimă a podelei lăzii de fătare m2
1	0,30	30	0,10
2	0,35	30	0,10
3	0,40	35	0,12
4	0,45	40	0,12
5	0,50	40	0,14

Notă: Pentru definiţia "înălţimea cuştii", vezi nota de la tabelul 3.

Suprafaţa minimă a podelei cuştii pentru fiecare iepuroaică şi pui include suprafaţa podelei lăzii de fătare.

Vezi şi diagrama 6.

TABELUL 6

Orientări pentru adăpostirea pisicilor (în timpul experimentelor şi reproducerii)

Greutatea pisicii kg	Suprafaţa minimă a podelei cuştii pe pisică m2	Înălţimea minimă a cuştii cm	Suprafaţa minimă a podelei cuştii femelă gestantă şi pui m2	Suprafaţa minimă a podelei pe femelă gestantă şi pui m2
0,5 - 1	0,2	50	-	-
1 - 3	0,3	50	0,58	2
3 - 4	0,4	50	0,58	2
4 - 5	0,6	50	0,58	2

Notă: Adăpostirea pisicilor în cuşti ar trebui strict limitată. Pisicile astfel închise ar trebui lăsate afară pentru exerciţii cel puţin o dată pe zi, atunci când acest lucru nu interferează cu experimentul. Ţarcurile pisicilor ar trebui echipate cu o tavă pentru excremente, o suprafaţă pentru odihnă suficientă şi obiecte potrivite pentru căţărat şi zgâriat.

"Înălţimea cuştii" înseamnă distanţa verticală dintre punctul cel mai înalt de pe podea şi punctul cel mai jos din vârful cuştii.

Pentru calcularea suprafeţei minime a podelei, ar trebui inclusă suprafaţa cu rafturi. Suprafaţa minimă a podelei cuştii pe femelă gestantă şi pui include 0,18 m2 din suprafaţa cutiei pentru fătare.

Vezi şi diagrama 7.

TABELUL 7

Orientări pentru adăpostirea câinilor în cuşti

(în timpul experimentelor)

Înălţimea câinelui la greabăn cm	Suprafaţa minimă a podelei cuştii pe câine m2	Înălţimea minimă a cuştii cm
30	0,75	60
40	1,00	80
70	1,75	140

Notă: Câinii nu ar trebui ţinuţi în cuşti mai mult decât este absolut necesar pentru scopul experimentului. Câinii din cuşti ar trebui lăsaţi afară pentru exerciţii cel puţin o dată pe zi, cu excepţia cazului în care acest lucru este incompatibil cu scopul experimentului. Ar trebui stabilită o limită de timp dincolo de care un câine nu ar trebui închis fără exerciţii fizice zilnice. Zonele de exerciţii ar trebui să fie suficient de mari pentru a permite câinelui libertatea de mişcare. Podelele cu grătare ar trebui utilizate în cuştile de câini numai în cazul în care experimentul impune acest lucru.

Având în vedere diferenţele mari de talie şi de raportul limitat între talia şi greutatea diferitelor rase de câini, înălţimea cuştii ar trebui să aibă la bază înălţimea corpului măsurată până la umărul fiecărui animal. Ca regulă generală, înălţimea minimă a cuştii ar trebui să fie de două ori cât înălţimea până la umăr.

Pentru definiţia "înălţimea cuştii", vezi nota de la tabelul 6.

TABELUL 8

Orientări pentru adăpostirea câinilor în ţarcuri

(în depozit şi în timpul experimentelor şi reproducerii)

Greutatea câinelui	Suprafaţa minimă a podelei ţarcului pe câine	Suprafaţă minimă adiacentă de exerciţii pe câine	
		până la 3 câini	mai mult de 3 câini
kg	m2	m2	m2
< 6	0,5	0,5 (1,0)	0,5 (1,0)
6 - 10	0,7	1,4 (2,1)	1,2 (1,9)
10 - 20	1,2	1,6 (2,8)	1,4 (2,6)
20 - 30	1,7	1,9 (3,6)	1,6 (3,3)
> 30	2,0	2,0 (4,0)	1,8 (3,8)

Notă: cifrele din paranteze reprezintă suprafaţa totală pe câine, adică suprafaţa podelei ţarcului plus suprafaţa adiacentă pentru exerciţii. Câinii ţinuţi permanent afară ar trebui să aibă acces la un loc adăpostit pentru a găsi protecţie împotriva condiţiilor de vreme nefavorabilă. Atunci când câinii sunt adăpostiţi pe podele din grătar, ar trebui prevăzută o zonă solidă pentru dormit. Podelele din grătar ar trebui folosite numai în cazul în care sunt necesare pentru experiment. Despărţiturile între ţarcuri ar trebui făcute astfel încât să prevină rănirea câinilor între ei.

Toate ţarcurile ar trebui să aibă canalizare corespunzătoare.

TABELUL 9

Orientări pentru adăpostirea primatelor non-umane în cuşti

(în depozit, în timpul experimentelor şi al reproducerii)

Notă introductivă: Din cauza marii diversităţi de talii şi caracteristici ale primatelor, este foarte important să se potrivească formele şi dimensiunile cuştilor acestora cu nevoile lor specifice. Volumul total al cuştii este la fel de important pentru primate ca şi podeaua. În general, înălţimea cuştii, cel puţin pentru maimuţe şi alţi simieni, ar trebui să aibă cea mai mare dimensiune. Cuştile ar trebui să fie suficient de înalte pentru a permite animalelor cel puţin să stea în picioare. Înălţimea minimă a cuştii pentru maimuţele zburătoare ar trebui să fie astfel încât să le permită să se învârtă în plină extensie din tavan fără ca picioarele lor să atingă podeaua. După caz, ar trebui instalate prăjini care să le permită primatelor să folosească partea de sus a cuştii.

Primatele compatibile pot fi ţinute câte două într-o cuşcă. Atunci când nu pot fi ţinute în perechi, cuştile ar trebui plasate astfel încât să se vadă una pe alta, dar ar trebui, de asemenea, să fie posibil să se evite acest lucru, după caz.

Cu condiţia respectării acestor observaţii, tabelul următor constituie o orientare generală pentru adăpostirea în cuşti a grupurilor de specii cel mai des utilizate (superfamiliile Ceboidea şi Cercopithecoidea).

Greutatea primatei	Suprafaţa minimă a podelei pentru 1 sau 2 animale	Înălţimea minimă a cuştii
kg	m2	cm
< 1	0,25	60

1 - 3	0,35	75
3 - 5	0,50	80
5 - 7	0,70	85
7 - 9	0,90	90
9 - 15	1,10	125
15 - 25	1,50	125

Notă: Pentru definiţia "înălţimii cuştii", vezi nota de la tabelul 6.

TABELUL 10

Orientări pentru adăpostirea în cuşti a porcilor

(în depozit şi în timpul experimentelor)

Greutatea porcului	Suprafaţa minimă a podelei pe porc	Înălţimea minimă a cuştii
kg	m2	cm
5 - 15	0,35	50
15 - 25	0,55	60
25 - 40	0,80	80

Notă: Tabelul se aplică şi pentru purcei. Porcii ar trebui ţinuţi în cuşti numai în cazul în care este absolut necesar pentru scopul experimentului şi chiar şi atunci numai pentru o perioadă de timp minimă.

Pentru definiţia "înălţimii cuştii", vezi nota de la tabelul 6.

TABELUL 11

Orientări pentru adăpostirea animalelor domestice în ţarcuri

(în depozit şi în timpul experimentelor în unitatea de utilizare)

Specie şi greutăţi	Suprafaţa minimă a podelei ţarcului	Înălţimea minimă a ţarcului	Suprafaţa minimă a separării ţarcului pentru grupuri	Lungimea minimă a grătarului de alimentare pe cap de animal	
kg	m2	m	m	m2/animal	m
Porci 10 - 30	2	1,6	0,8	0,2	0,20
30 - 50	2	1,8	1,0	0,3	0,25
50 - 100	3	2,1	1,2	0,8	0,30
100 - 150	5	2,5	1,4	1,2	0,35
> 150	5	2,5	1,4	2,5	0,40
Ovine < 70	1,4	1,8	1,2	0,7	0,35
Caprine < 70	1,6	1,8	2,0	0,8	0,35

Vite	< 60	2,0	1,1	1,0	0,8	0,30
	60 - 100	2,2	1,8	1,0	1,0	0,30
	100 - 150	2,4	1,8	1,0	1,2	0,35
	150 - 200	2,5	2,0	1,2	1,4	0,40
	200 - 400	2,6	2,2	1,4	1,6	0,55
	> 400	2,8	2,2	1,4	1,8	0,65
Cai adulţi		13,5	4,5	1,8	-	-

TABELUL 12

Orientări pentru adăpostirea animalelor de fermă în boxe

(în depozit şi în timpul experimentelor în unităţile de utilizare)

Specie şi greutăţi		Suprafaţa minimă a boxei	Lungimea minimă a boxei	Înălţimea minimă a separării boxei
kg		m2	m	m
Porci	100 - 150	1,2	2,0	0,9
	> 150	2,5	2,5	1,4
Ovine	< 70	0,7	1,0	0,9
Caprine	< 70	0,8	1,0	0,9
Vite	60 - 100	0,6	1,0	0,9
	100 - 150	0,9	1,4	0,9
	150 - 200	1,2	1,6	1,4
	200 - 350	1,8	1,8	1,4
	350 - 500	2,1	1,9	1,4
	> 500	2,6	2,2	1,4
Cai adulţi		4,0	2,5	1,6

Notă: Boxele ar trebui să fie suficient de mari pentru a permite animalelor să se întindă confortabil.

TABELUL 13

Orientări pentru adăpostirea în colivii a păsărilor

(în depozit sau în timpul experimentelor în unitatea de utilizare)

Specie şi greutăţi		Suprafaţa pentru o pasăre	Suprafaţa minimă pentru 2 păsări	Înălţimea minimă pentru 3 sau mai multe păsări	Lungimea minimă a coliviei	vasului de alimentare pe pasăre
g		cm2	cm2/pasăre	cm2/pasăre	cm	cm
Pui	100 - 300	250	200	150	25	3

300 - 600	500	400	300	35	7
600 - 1200	1000	600	450	45	10
1200 - 1800	1200	700	550	45	12
1800 - 2400	1400	850	650	45	12
(Masculi adulţi)					
> 2400	1800	1200	1000	60	15
Prepeliţe 120 - 140	350	250	200	15	4

Notă: "Suprafaţă" înseamnă produsul lungimii şi lăţimii coliviei măsurate pe interior şi pe orizontală, nu produsul lungimii şi lăţimii podelei.

Pentru definiţia "înălţimii cuştii", vezi nota de la tabelul 6.

Dimensiunea găurilor în podelele cu grătar nu ar trebui să fie mai mare de 10 x 10 mm pentru pui şi de 25 x 25 mm pentru pui tineri şi adulţi. Grosimea sârmei ar trebui să fie de minim 2 mm. Înclinarea pantei nu ar trebui să depăşească 14% (8%). Vasele pentru apă ar trebui să aibă aceeaşi lungime ca şi vasul de alimentare. Atunci când sunt prevăzute cu biberoane sau căni, fiecare pasăre ar trebui să aibă acces la două dintre acestea. Coliviile ar trebui să fie prevăzute cu stinghii şi să permită păsărilor care stau singure în colivii să se vadă una pe alta.

DIAGRAMA 1

Şoareci

(în depozit şi în timpul experimentelor)

Suprafaţa minimă a podelei cuştii

Dându-se greutatea unui şoarece, dreapta continuă EU - EU reprezintă suprafaţa minimă care ar trebui alocată.

IMAGINE

DIAGRAMA 2

Şobolani

(în depozit şi în timpul experimentelor)

Suprafaţa minimă a podelei cuştii

Dându-se greutatea unui şobolan, dreapta continuă EU - EU reprezintă suprafaţa minimă care ar trebui alocată.

IMAGINE

DIAGRAMA 3

Hamsteri sirieni

(în depozit şi în timpul experimentelor)

Suprafaţa minimă a podelei cuştii

C.T.C. Piatra Neamţ

Dându-se greutatea unui hamster sirian, dreapta continuă EU - EU reprezintă suprafaţa minimă care trebuie alocată.

IMAGINE

DIAGRAMA 4

Cobai

(în depozit şi în timpul experimentelor)

Suprafaţa minimă a podelei cuştii

Dându-se greutatea unui cobai, dreapta continuă EU - EU reprezintă suprafaţa minimă care ar trebui alocată.

IMAGINE

DIAGRAMA 5

Iepuri

(în depozit şi în timpul experimentelor)

Suprafaţa minimă a podelei cuştii

Dându-se greutatea unui iepure, dreapta continuă EU - EU reprezintă suprafaţa minimă care ar trebui alocată.

IMAGINE

DIAGRAMA 6

Iepuri (reproducători)

Suprafaţa minimă a podelei cuştii pentru iepuroaica cu pui neînţărcaţi

Dându-se greutatea unei iepuroaice, dreapta continuă EU - EU reprezintă suprafaţa minimă care ar trebui alocată.

IMAGINE

DIAGRAMA 7

Pisici

(în depozit şi în timpul experimentelor)

Suprafaţa minimă a podelei cuştii

Dându-se greutatea unei pisici, dreapta continuă EU - EU reprezintă suprafaţa minimă care ar trebui alocată.

IMAGINE

FIGURA 8

Orientare privind raportul dintre numărul de şoareci dintr-o cuşcă şi suprafaţa podelei cuştii

(în depozit şi în timpul experimentelor)

Liniile reprezintă greutăţile medii şi corespund liniei EU - EU din fig. 1.

IMAGINE

DIAGRAMA 9

Orientare privind raportul dintre numărul de şobolani dintr-o cuşcă şi suprafaţa podelei cuştii

(în depozit şi în timpul experimentelor)

Liniile reprezintă greutăţile medii şi corespund liniei EU - EU din diagrama 2.

IMAGINE

DIAGRAMA 10

Orientare privind raportul dintre numărul de hamsteri dintr-o cuşcă şi suprafaţa podelei cuştii (în depozit şi în timpul experimentelor)

Liniile reprezintă greutăţile medii şi corespund liniei EU - EU din diagrama 3.

IMAGINE

DIAGRAMA 11

Orientare privind raportul dintre numărul de cobai dintr-o cuşcă şi suprafaţa podelei cuştii

(în depozit şi în timpul experimentelor)

Liniile reprezintă greutăţile medii şi corespund liniei EU - EU din diagrama 4.

IMAGINE

DIAGRAMA 12

Orientare privind raportul dintre numărul de iepuri dintr-o cuşcă şi suprafaţa podelei cuştii (în depozit şi în timpul experimentelor)

Liniile reprezintă greutăţile medii şi corespund liniei EU - EU din diagrama 5.

IMAGINE

C.T.C.E. Piatra Neamţ